

VĚSTNÍK

Praha 26. srpna 2015

Ročník VIII., Číslo 8

E4944 – Dluhopis Ruské carské státní pokladny na 100 rublů vydaný 1. srpna 1915 a splatný (teoreticky) až do roku 1929

VYDÁNO PŘED ...

Když jsme před měsícem začali tuto novou kapitolu, ani ve snu nás nenapadlo, že hned druhý měsíc bude takový problém najít nějaký sto let starý papír vydaný v srpnu. Při prohledávání sbírek jsme narazili jen na velmi málo papírů a tříděním těch, o kterých by se navíc dalo něco napsat se výběr povážlivě zúžil. Přitom je to celkem logické, že srpen, resp. vůbec letní měsíce budou k vydání emisí méně pravděpodobné. Doba prázdnin a dovolených fungovala už před sty i více lety a vydání emisí prostě ustalo. Navíc rok 1915, kdy v Evropě zuřila už rok 1. světová válka, příliš rozsáhlým investicím nepřála.

Po zhodnocení všech kritérií tak zůstal dnešní exponát. Jde o státní dluhopis Carského Ruska, resp. vydaný jako bilet, tedy v našem slova smyslu státní pokladniční poukázka nebo bon státní pokladny, jako vnitřní státní půjčka, díky které vláda získávala volné peníze z oběhu a používala je pro financování záležitostí z rozpočtu. Dluhopisy byly úročeny tehdy běžnou sazbou 4% p.a. a byly splatné 14 let, až do srpna 1929. Na dluhopisech je krásné víra v budoucnost, že jeho majitel dostane po dlouhou dobu každý rok nějaké úroky. Jen jasnovidce mohl tehdy vědět, jak to v Rusku dopadne a že nová vláda Sovětů přestane uznávat staré carské závazky nejen z dluhopisů prohlášením, že není právním nástupcem starého zřízení a jde tu o zcela nový stát. Je na historících zhodnotit, do jaké míry se tento utopistický projekt podařilo naplnit. Bohužel je nutné říci, že přestože se projekt zhroutil a zanikl, žije dnešní Rusko dodnes z éry odstartované v říjnovou revolucí a s velkou mírou hořkosti prahne stále po své bývalé moci a slávě impéria, které nebylo až tak odlišné od bývalé carské diktátorské moci.

Ruské státní papíry se vyznačují jednotným grafickým stylem ateliéru státní tiskárny cenných papírů. Velmi jemné podtisky, na svojí dobu moderní giloše, unikátní orlovy pestrotisky a velmi kvalitní vodoznaky odlišují ruské papíry od produkce jiných států a patří ve světovém měřítku bezesporu po technické stránce ke špičkovým papírům.

VÝROČÍ

Srpen je opravdu klasickou dobou, zvanou novináři okurková sezóna. Novináři si musejí své články téměř vymýšlet, nic se neděje a je nouze i o výročí připadající na některý se srpnových dnů, podobně jako byl problém najít emisi nějakého cenného papíru.

8. srpna 1900 přišla nečekaně, tak jak vlastně vždy chodí, smrt. Tentokrát zastihla Emila Škodu. Tedy správně Emila rytíře Škodu, významného průmyslníka a podnikatele. Z malé strojírna hraběte Valdštejna-Vartenberka v Plzni vybudoval podnik světové úrovně. Nastoupil zde v roce 1866 jako vrchní inženýr a o tři roky později již celý podnik od hraběte odkoupil za 167.642 zl. V té době měla strojírna 33 dělníků. Když Emil Škoda zemřel, zaměstnával přes 4.500 osob a jeho firma byla největší zbrojovkou monarchie. Věnoval se i stavbě mostů, cukrovarů, sladoven a pivovarů. Stěžejní však byla zbrojní výroba včetně munice, vyráběl také automobily, letadla, lodě a lokomotivy.

V roce 1918 pracovalo v podniku 35.000 dělníků a firma dosáhla čistého zisku 42.338.000 K. Ještě za Škodova života byl podnik přeměněn na akciovou společnost s počátečním kapitálem 25.000.000 K. Sám Emil Škoda obdržel za svůj podnik 15 milionů K, zbytek kapitálu obstaraly banky. Ty také po smrti Emila Škody hrály hlavní roli v řízení podniku, který v roce 1920 přešel do zájmové skupiny Živnostenské banky a francouzského koncernu Schneider-Creusot. Ke změně došlo až v roce 1938, kdy podnik ovládl německý kapitál. V roce 1945 byl celý koncern znárodněn.

Emil Škoda zemřel ve vlaku poblíž Selzthalu při cestě do lázní ve věku pouhých 61 let. Zanechal po sobě dílo, které i po více než 100 letech dodnes nese jeho slavné jméno a úspěšně šíří české výrobky do celého světa.

17. srpna 1880 se obci Hrabyně na Opavsku narodil v rodině řezníka pozdější ministr financí Karel Engliš.

V roce 1904 vystudoval práva na Univerzitě Karlově. Za pomoci prof. Albína Bráfa nastoupil v Zemském statistickém úřadě a později pracoval na ministerstvu obchodu ve Vídni. V roce 1910 habilitoval na docenta národního hospodářství na české technice v Brně a o rok později se stal mimořádným a v roce 1917 řádným profesorem v tomto oboru. V letech 1913–1914 byl také na technice děkanem.

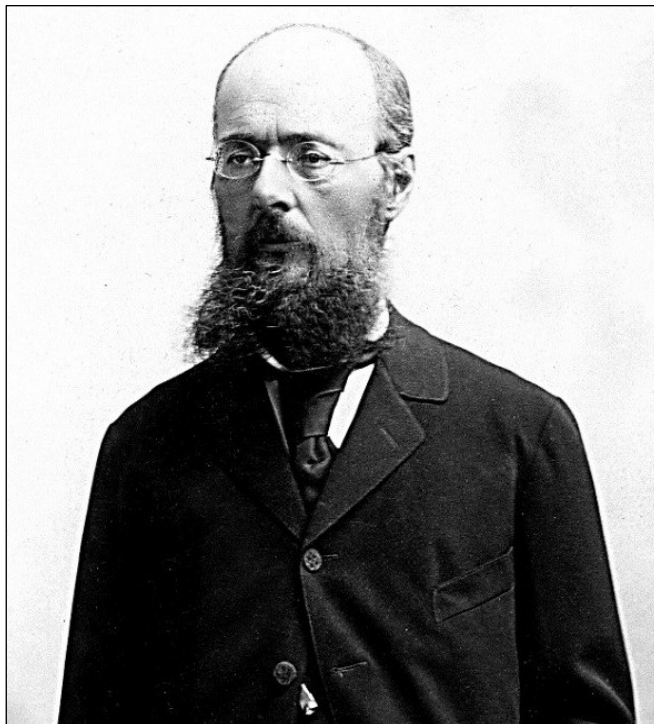
V letech 1913–1918 byl naším poslancem moravského zemského sněmu za pokrokovou stranu Adolfa Stránského, v letech 1918–1925 byl členem národně-demokratické strany a v letech 1920–1925 byl za tuto stranu poslancem Národního shromáždění. V roce 1925 složil dobrovolně svůj poslanecký mandát a vystoupil z Národně demokratické strany. Byl spoluzakladatelem Národní strany práce.

Spolu s Dr. Aloisem Rašínem se významně podílel na měnové reformě Československa, byl nicméně odpůrcem jeho deflační politiky. Jako ministr financí působil celkem v šesti vládách, v letech 1920–1931. Od roku 1934 až do února 1939 zastával funkci guvernéra Národní banky Československé. Za celoživotní zásluhy v oboru národního hospodářství byl přijat za člena České akademie věd a umění.

Působil však také na poli národním, když se po uzavření Mnichovské dohody v říjnu 1938 podílel na převozu ostatků Karla Hynka Mácha z Litoměřic do Prahy. Byla to významná akce národního uvědomění v době tragédie našeho národa.

Po druhé světové válce se stal v letech 1947–1948 rektorem Univerzity Karlovy. Po převratu v únoru 1948 abdikoval na všechny své univerzitní funkce a pod nátlakem se stáhl z veřejného života. V srpnu 1952 musel dokonce opustit Prahu. Žil v rodné Hrabyni, ale s řadou zákazů a omezení. Knihy s jeho jménem byly postupně vyřazovány z veřejných knihoven. Zemřel ve velmi nedůstojných životních podmínkách, pod neustálým dohledem policie, prakticky bez finančních prostředků, odkázaný jen na svoji rodinu a nejbližší přátele.

Komunistický režim se snažil jeho jméno vymazat z dějin a i přes jeho abdikaci ve všech veřejných funkcích se poté celá léta snažil ztížit a znepríjemnit mu jeho životní podmínky snížením důchodu na minimum, zkrátka ho pokořit a ponížit. Hloupý straník s legitimací byl tehdy cennější než uznávaný odborník, jen pro svoji práci a původ. Ani v případě Škody, ani v případě Engliše bychom neměli zapomenout na to, že se oba vypracovali vlastní pílí a znalostmi k vrcholu a to jim nikdo nevezme, ani když se bude snažit převrátit dějiny naruby. Jen si to i dnes stále připomínat, aby ideologie nepřevážila rozum a cit.

Emil rytíř Škoda (*18. listopadu 1839 Plzeň – † 8. srpna 1900 Selzthal)

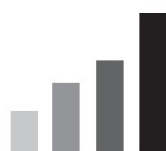
prof. JUDr. Karel Engliš (*17. srpna 1880 Hrabyně - † 13. června 1961)

POUKÁZKA NA ZVÝHODNĚNOU VSTUPENKU

SBĚRATEL

Mezinárodní veletrh poštovních známek, mincí, karet, pohlednic, minerálů a sběratelství

INVESTOR

Mezinárodní veletrh investičních příležitostí do zlata, mincí, filatelie a drahých kamenů

3. - 5. září 2015

PVA EXPO PRAHA, Antium Aurum Hall | Čt - Pá 10⁰⁰ - 18⁰⁰, So 10⁰⁰ - 16⁰⁰

NEPLATÍ JAKO VSTUPENKA. Vstupenku obdržíte za 1 Kč po odevzdání této vyplněné poukázky u pokladny výstaviště PVA EXPO PRAHA Letňany.

Na veletrh Vás zve vystavovatel:

MUZEUM CENNÝCH PAPÍRŮ, nadační fond
Pod Vílami 1038/13
140 00 Praha 4 – Nusle

(stánek č.215)

jméno návštěvníka:

firma:

ulice:

město: PSČ:

e-mail:

Prosíme vyplnit čitelně (tiskacím písmem). Bez vyplněných údajů je poukázka neplatná!

Souhlasím s vedením mých osobních údajů v databázi návštěvníků veletrhu SBĚRATEL do odvolání souhlasu.

www.sberatel.info

www.investor-fair.com

Tuto pozvánku si vytiskněte a vyplňte. Na pokladně výstaviště za ní obdržíte za 1 Kč jednu vstupenku. Každá osoba může mít svoji a tak tuto poukázku můžete šířit i mezi své známé.

SBĚRATEL

Už jen 7 dní zbývá než se otevřou brány letošního veletrhu Sběratel, který je již 18. ročníkem této velké akce. Jde o největší setkání sběratelů ve střední a také východní Evropě, která se koná jen jednou ročně.

Jako vždy, i letos se na ploše 4.000 m² představí desítky prodejců z několika zemí světa a návštěvníci veletrhu zde najdou prakticky všechny hlavní sběratelské obory a mohou si na jednom místě během pouhých tří dnů doplnit do svých sbírek nejednu cennost či raritu, ze které pak ve své sbírce budou mít velkou radost.

Svá zastoupení zde nají poštovní správy, mincovny a cizozemští i domácí sběratelé a obchodníci, kteří pro Vás na připraví aktuální nabídky svých materiálů.

I letos je souběžně pořádán veletrh Minerály a drahé kameny a Investor, který je určen pro zájemce o investice do sběratelských předmětů. Své si na Sběrateli najdou všichni, od těch nejmenších po nejstarší, ať již jde o obor filatelie, numismatiky, skripofilie, notafilie, cartofilie a dalších. Své zastoupení zde mají telefonní karty, kalendáříky, svaté obrázky, figurky z Kinder vejíček, čokoládové obaly, etikety, tácky, pohlednice, ale celá řada dalších předmětů, na které si jen vzpomenete.

Stánek Muzea cenných papírů má letos číslo **215** a najdete ho v hale č.3. Budeme na hlavní okružní třídě blíže parkoviště přesně v polovině haly. Dále pak ve foyeru budeme vystavovat exponáty na téma letadla a letecká doprava, zejména akce výrobců letadel a přepravců, ale vystavíme i další unikáty.

Kromě toho na našem stánku bude připravena nejen nejširší nabídka akcí a dalších sběratelských předmětů, ale jsme připraveni i bezplatně poradit těm co si přejí ocenit v našem oboru své předměty a nebo se budou chtít se stále se rozvíjejícím oborem skripofilie blíže seznámit.

Poukázku na vstupenku za zvýhodněnou cenu 1 Kč najdete na předchozí stránce. Jako každý rok i letos mají děti do 18 let a ženy vstup zcela zdarma.

Na níže uvedeném plánu najdete i další akce a veletrhy konané ve stejné době na výstavišti, zejména populární veletrh kosmetiky a životního stylu World od Beauty & Spa nebo For Home Decor. Takže nashledanou v Letňanech.

Muzeum cenných papírů, nadační fond, Pod Vilami 1038/13, 140 00 Praha 4 - Nusle, IČ 28 42 98 93, fond zapsán v nadačním rejstříku MS v Praze N 697. Věstník je vydáván měsíčně jako zpravodaj o činnosti fondu a jeho sbírkách. Je šířen prostřednictvím webových stránek muzea za pomoci DAS MEDIA, a.s. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Šíření všech reprodukcí i textů bez dalšího souhlasu MCP je zakázáno a podléhá autorskému a reprodukčnímu právu.